

PIHVIKARJA

PIHVIKARJALIITON TIEDOTUSLEHTI

N:o 1/2026

**Maatilaharjoittelu
motivoi oppimaan**

**Maatalouspolitiikan tulevaisuutta
pohdittiin Pihvipäivillä**

Mycoplasma bovis emolehmäkarjoissa

Mycoplasma bovis on naudoilla esiintyvä bakteeri, joka voi aiheuttaa monenlaisia tulehduksia ja tuotannollisia tappioita. Se ei tartu ihmiseen, mutta sillä voi olla merkittävä vaikutus nautojen terveyteen ja karjojen tuotantotuloksiin. Taudin oireet ja vakavuus vaihtelevat suuresti eläimestä ja tilasta riippuen. Joissakin karjoissa tartunta voi aiheuttaa selviä sairausoireita, kun taas toisissa se voi esiintyä pitkään lähes huomaamatta.

Suomessa *M. bovis* todettiin ensimmäisen kerran vuonna 2012. Tällä hetkellä sen esiintyvyys emolehmätuotannon pitopaikoissa on arviolta noin 1,2 prosenttia. Vaikka esiintyvyys on suhteellisen matala, yksittäisellä tilalla tauti voi aiheuttaa merkittäviä ongelmia erityisesti vasikoiden terveydessä ja kasvussa.

Millainen taudinaiheuttaja on *Mycoplasma bovis*?

Mycoplasma bovis kuuluu mykoplasmoihin, jotka ovat hyvin pieniä, soluseinättömiä bakteereita. Soluseinän puuttumisen vuoksi monet tavalliset antibiootit tehoavat siihen huonosti, ja hoitovaste on usein epävarma. Tämän vuoksi ennaltaehkäisy on keskeisessä asemassa taudin hallinnassa.

Bakteeri voi säilyä elimistön ulkopuolella jonkin aikaa erityisesti kosteassa ja viileässä ympäristössä, mutta se on herkkä kuumuudelle ja useimmille desinfiointiaineille. Eläimen elimistössä bakteeri voi jäädä piileväksi ilman selviä oireita ja aktivoitua myöhemmin esimerkiksi stressin tai muiden sairauksien yhteydessä.

Miten *Mycoplasma bovis* leviää?

Mycoplasma bovis leviää eläimestä toiseen pääasiassa suoran kontaktin kautta pisara- tai kosketustartuntana. Tartunta voi levitä myös maidon välityksellä lehmistä vasikoihin, erityisesti utaretulehdustapauksissa. Lisäksi tartunta voi levitä siemennesteen mukana, bakteeria on todettu tutkimuksissa sekä tuoreessa että pakastespermassa.

Tilojen välinen leviäminen tapahtuu useimmiten oireettomien ostoeäimien mukana. Tartunta voi kuitenkin siirtyä myös epäsuorasti esimerkiksi kuljetusajoneuvojen, työvälineiden, ihmisten tai muiden eläinten kanssa kosketuksessa olleiden välineiden välityksellä.

Millaisia oireita *Mycoplasma bovis* aiheuttaa?

Mycoplasma bovis voi aiheuttaa naudoilla hengitystietulehduksia, utaretulehduksia, moniniveltulehduksia, keskikorvatulehduksia ja silmätulehduksia sekä sonneilla kivesten ja lisäskurauhasten tulehduksia ja niihin liittyviä hedelmällisyshäiriöitä; lisäksi tartuntaan on kansainvälisesti liitetty myös luomisia, mutta niitä ei ole todettu Suomessa.

Seurantatutkimus emolehmätiloilla

Usealle emolehmätiloille tuli ostoeäimiä *M. bovis* -tartunnan saaneesta karjasta. Näistä tiloista 27 emolehmäkarjaa osallistui kyselytutkimukseen, jossa kysyttiin muun muassa ostoeäimen sijoittautumisesta uuteen karjaan, tilalla esiintyneistä oireista sekä

Mycoplasma bovis leviää eläimestä toiseen pääasiassa suoran kontaktin kautta pisara- tai kosketustartuntana. Kuvan nauta ei liity tautitapauksiin.

karjasta otetuista näytteistä. Lisäksi tiloilta otettiin näytteitä *M. bovis* -tartunnan varalta. Tutkimuksen perusteella kolmasosa tiloista sai tartunnan, joka saatiin parhaiten todettua vasta-ainesiin perustuvista seerumi- tai maitonäytteistä. Maitonäytteet olivat hyvät ja eläinystävällinen vaihtoehto vasta-ainetutkimuksiin myös emolehmätilalla.

Kyselyn perusteella taudin saaneilla tiloilla eläimet eivät oireilleet muita tiloja enemmän, lukuun ottamatta yhtä tartuntatilaa, jonka eläimillä havaittiin selkeästi aiempaa enemmän hengitystieoireita ja siellä oli myös havaittu vasikoilla mykoplasmaan liittyvää korvatulehduksia. Todennäköisesti eläinten hyvä vastustuskyky sekä laidunolosuhteet rajoittivat taudin leviämistä sekä eläinten sairastelua. Suurin osa tiloista oli myös suunnitellut ostoeäimien karjaantulon tautiriskit huomioiden ja siten ostoeäimien pääsi kontaktiin vain rajoitetun eläinryhmän kanssa.

ETT:n uudistettu *Mycoplasma bovis* -vastustusohjelma – turvaa emotilan eläinkauppaan

Mycoplasma bovis -tartunnan vastustaminen tarvitsee koko nautakentän toimenpiteitä. Eläinten terveys ETT:n tavoitteena on päästä taudista asteittain eroon: estää tartunnan leviäminen uusille tiloille, vähentää tartuntatilojen määrää ja parantaa siten myös lihanautakasvattamoiden terveystilannetta. Uudistettu *Mycoplasma bovis* -vastustusohjelma on tärkeä työkalu tavoitteen saavuttamiseksi.

Vastustusohjelma ja Nasevan terveystodistukset antavat uudiseläimiä ostavalle mahdollisuuden vaikuttaa oman tilansa *M. bovis* -tartuntariskiä. "Mycoplasma bovis A-taso" kertoo myyjätilan erinomaisesta tautisuojauksesta ja tutkimuksin osoitetusta vähäisestä riskistä. Ohjelman merkitys korostuu erityisesti emotiloilla, joille jalostuseläinkauppa on osa tuotantoa.

KUVA: SUSANNA HEIKKINEN

Eläinten terveys ETT:n tavoitteena on päästä taudista asteittain eroon:

Estää tartunnan leviäminen uusille tiloille, vähentää tartuntatilojen määrää ja parantaa siten myös lihanautakasvattamoiden terveystilannetta.

A-tason karjan terveydentilaa seurataan säännöllisesti ja dokumentoidaan eläinlääkärin terveydenhuoltokäynneillä Nasevaan. Eläinostot ja nautakontaktit sallitaan vain A-tason tilojen välillä ja Biocheck-arviointiin perustuva tautisuojaus estää tartunnan pääsyä tilalle.

Tautitutkimusten kehittyminen on tehnyt ohjelmasta aiempaa luotettavamman ja kustannustehokkaamman. Uutena ohjelmaan tuotu lehmien vasta-ainetutkimus paljastaa piilevän *M. bovis* -tartunnan herkemmin kuin sierainlimanäytteet, ja tutkimus voidaan tehdä myös maidosta. Vasikoiden sierainlimanäytteet tutkitaan liittymisvaiheessa. Ohjelmassa aiemmin mukana olleet A-tason tilat tutkivat vasta-aineet täyttääkseen uudet A-tason ehdot.

ETT toivoo pihvikarjaväen sitoutuvan taudin vastustamiseen. Mitä useampi tila on A-tasolla, sitä pienempi on *Mycoplasma bovis* -riski koko nautaketjussa. Jos ostat, osta A-tason tilalta!

Kirjoitus on laadittu osana ETT:n VASTUUKI-hanketta, joka on saanut rahoitusta Maa- ja metsätalousministeriöltä.

Eroon pälvisilsasta!

Viime vuosina pälvisilsa on levinnyt vastustuksesta huolimatta koko maassa, ja erityisen tehokkaasti Pohjanmaalla. ETT:n sivuilta löytyy hyvää materiaalia pälvisilsan torjumiseen, tartunnasta eroon pääsemiseen ja tautitapausten leviämisen ehkäisemiseen.

Eroon pälvisilsasta yhteisvoimin! 26.3.2025 pidetyn webinaarin tallenne ja materiaalit löytyvät osoitteesta

<https://www.kpedu.fi/tietovirta/materiaalipankki>

Vuoden 2026 alusta käynnistyi ETT:n ja Kpedun yhteinen hanke "Pälvisilsa hallintaan – yhdessä onnistumme!". Hankealueena toimii Keski-Pohjanmaan maakunta sekä Pohjois-Pohjanmaalta Kalajokilaakso.

Lisätietoa:

<https://www.ett.fi/palvisilsa-hallintaan-yhdessa-onnistumme/>

